

УДК 373.2.016:51

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-3-105-112

Матвієнко С. І.

кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри дошкільної освіти
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
matvienko.si@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-7591-1683

Щербак П. І.

кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри географії, туризму та спорту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
shcherbak.pi@ndu.edu.ua
orci.org/0009-0001-7604-5876

**ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ВИКОРИСТАННЯ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ**

Обґрунтовано актуальність проблеми запровадження технологій здоров'язбереження у такому напрямі роботи закладу дошкільної освіти, як фізичне виховання дітей. Попри достатню розробленість цієї наукової проблематики, вона потребує нових досліджень у відповідності з реаліями сьогодення, що стосуються певних загроз для здоров'я дітей і молодого покоління. Вказано, що в Державному стандарті дошкільної освіти особливо наголошується на важливості формування у дітей здоров'язбережувальної компетентності та акцентується на ролі рухової активності, занять фізичними вправами та використанні здоров'язбережувальних технологій щодо цього.

Зазначено сутність та надано класифікацію здоров'язбережувальних технологій. Розкрито сутність ключових понять «технологія», «педагогічна технологія», «здоров'язбереження», «фізичне виховання дітей дошкільного віку», «здоров'язбережувальні технології», «фізкультурно-оздоровчі технології», «супровід», «педагогічний супровід» й становлено їхню логічну співпорядкованість. На основі аналізу широкого кола наукових робіт виокремлено види здоров'язбережувальних технологій (фізкультурно-оздоровлювальні, технології забезпечення емоційного здоров'я та соціально-психологічного благополуччя дітей, медико-профілактичні технології, технології здоров'язбереження й здоров'язбагачення). Вказується, що ефективність роботи педагогів ЗДО у галузі здоров'язбереження визначається гармонійним поєднанням наведених вище технологій, а також залучення батьків вихованців до даного процесу. Розглянуто роль фізичного виховання щодо використання здоров'язбережувальних та фізкультурно-оздоровчих технологій як процесу, який має великий валеологічний ресурс. Пропоновано низку педагогічних умов організації супроводу щодо використання здоров'язбережувальних технологій у фізичному вихованні дітей дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.

Ключові слова: технологія, педагогічна технологія, здоров'язбережувальні технології, фізкультурно-оздоровчі технології, здоров'язбереження, супровід, педагогічний супровід, фізичне виховання дітей дошкільного віку.

Постановка проблеми. Вагомим показником цивілізованості суспільства є визнання людини як найвищої цінності, її життя та здоров'я. Конституція України

декларує здоров'я людини, поряд з її життям, гідністю та честю, одним із найвищих соціальних пріоритетів держави.

Нині стан здоров'я дітей і молоді у стані карантину, дистанційного та змішаного формату освіти, а також перебування в укриттях за умови військових дій є загрозливим. Одним із провідних факторів таких реалій визначається обмеження спеціально організованої рухової активності, яка у попередні десятиліття визначала сталу й добре налагоджену систему фізкультурно-оздоровчої роботи у закладі дошкільної освіти.

Саме тому нині для цих установ визначається важливим організувати освітній процес на засадах здоров'язбереження. У державному стандарті дошкільної освіти вказується на важливість формування у дошкільників здоров'язбережувальної компетентності, яка включає широкий комплекс життєво важливих знань та умінь дитини щодо догляду за власним тілом, правильним харчуванням, дотримання режиму дня, підтримкою належного рівня рухової активності, у тому числі, – за включення до фізкультурно-оздоровчої роботи, визначення позитивного ставлення до неї тощо.

Безперечно, у практику кожного закладу дошкільної освіти нині запроваджуються різноманітні технології збереження та зміцнення здоров'я дітей, створюються відповідні організаційні умови щодо педагогічного супроводу зазначеного процесу. Однак, як засвідчують дані стосовно організації валеологічної (у тому числі – фізкультурно-оздоровчої) роботи у ЗДО, іноді спостерігаються ситуації, коли в діяльності цих освітніх установ, випереджаючи науку, застосовуються технології, які можна віднести до практики медичних або реабілітаційних закладів.

Фізкультурно-оздоровчі технології активно використовуються в освітньому процесі закладів освіти, за проведення форм оздоровчої роботи з різними групами населення, з профілактичною метою тощо. Проте, як визначив аналіз наукових робіт, практика роботи з фізичного виховання дітей у закладі дошкільної освіти засвідчує потребу у здійсненні наукових і методичних розробок, чим і *обумовлюється актуальність статті*.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У дослідженнях О. Богініч, Е. Вільчовського, Н. Денисенко, М. Єфименка, О. Дубогай, Л. Загородньої, О. Курка, Л. Лохвицької, М. Рунової визначено теоретичні засади організації фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Особливості запровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес закладу дошкільної освіти розглядалися у наукових працях О. Аксьонової, Т. Андрющенко, О. Богініч, Е. Вільчовського, Г. Григоренко, Н. Денисенко, О. Дубогай, М. Єфименка, В. Єфремової, Ю. Коваленко, Н. Левінець, Н. Маковецької, В. Несеренко, А. Чаговець та інших вчених.

Конкретизацію питань щодо організації процесу фізичного виховання дітей з використанням фізкультурно-оздоровчих технологій здійснено М. Єфименком, Н. Кравчук, Ю. Коваленко, Л. Левою, Н. Рубан, Л. Швайкою, О. Юрчуком та іншими дослідниками. Активного розповсюдження у системі дошкільної освіти нині набула авторська технологія фізичного виховання М. Єфименка та ігрова нетрадиційна методика Л. Бейби.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Новизна цієї статті полягає у деталізації особливостей організації педагогічного супроводу використання здоров'язбережувальних технологій у фізичному вихованні дошкільників у відповідності з реаліями сучасної практики закладів дошкільної освіти.

Мета статті полягає окресленні окремих із умов організації педагогічного супроводу використання здоров'язбережувальних технологій у фізичному вихованні дошкільників.

Виклад основного матеріалу. На даний час проблема здоров'язбереження є однією із найбільш актуальних. В освітню практику сучасних закладів дошкільної освіти запроваджують різноманітні інновації, зокрема, – й технології, які стосуються

підтримки та зміцнення здоров'я. На необхідності використання інноваційних здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі з метою формування у дітей рухової та здоров'язбережувальної компетентності зазначено в освітньому напрямі «Особистість дитини» Державного стандарту дошкільної освіти.

Здоров'язбереження стало одним із важливих напрямів діяльності сучасного закладу дошкільної освіти [9; 10; 14]. Слід зазначити, що на сьогодні в науці та освітній практиці ще не існує єдиного визначення поняття «здоров'язбереження», але найбільш узагальнене його тлумачення вказує на те, що цей педагогічний феномен, який характеризує системну спрямованість дій та зусиль усіх учасників освітнього процесу на забезпечення усіх видів здоров'я дітей та їхнього соціального благополуччя.

Центральним поняттям нашого дослідження є «здоров'язбережувальні технології», яке, на думку вчених, інтегрує усі напрями діяльності освітнього закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я дітей.

Термін «технологія» має грецьке походження й тлумачиться як «вчення про мистецтво». Технологія оптимальним чином пов'язана із освітнім процесом – діяльністю педагога, дитини, а також структурою, формами, методами та засобами організації педагогічної роботи. Відповідно в освітньому процесі нині використовується широке коло *педагогічних технологій*, які можна схарактеризувати як такі, що пов'язані з інтегрованим і системним підходом до освітнього процесу й охоплюють різноманітні аспекти педагогічної системи.

Вчена Л. Гаращенко, характеризуючи особливості застосування педагогічних технологій у валеологічній роботі у ЗДО, вказує на те, що означений термін конкретизує основи методики й змістової техніки, спрямованої на проведення, зокрема, фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками. Йдеться про системність педагогічного процесу, який спрямовується таким чином на досягнення прогнозованих для кожної дитини показників здоров'я (фізичного і рухового), а також загального розвитку дітей. Як вважає Л. Гаращенко, у застосуванні здоров'язбережувальних технологій перевага надається формам рухової активності дошкільників, яка багато у чому реалізується на заняттях з фізичної культури [4, с. 56].

Цю ж думку підтримують Е. Вільчковський, О. Курок, обґрунтовуючи методику проведення різних форм фізичного виховання й оздоровлення дітей у закладі дошкільної освіти. З тим вищезазначені вчені вказують на великий оздоровчий ресурс традиційних елементів роботи з фізичного виховання, – фізкультурно-оздоровчих заходів. Вони здійснюються у режимі дня дошкільної установи, в умовах сім'ї та є важливими й обов'язковими для дошкільників різного віку [3, с. 250].

Основна мета здоров'язбережувальних заходів, вважають Е. Вільчковський, О. Курок – сприяти зміцненню здоров'я, підвищенню розумової працездатності дітей, активізації рухового режиму у дошкільному закладі. Зазначимо, що поняття «здоров'язбережувальні технології» інтегрує у собі всі напрями діяльності закладу дошкільної освіти щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я дітей раннього та дошкільного віку [3, с. 251].

Як зазначає Т. Дука, *здоров'язбережувальна технологія* – це система заходів, яка включає взаємодію та взаємозв'язок усіх факторів освітнього середовища, що, за умови раціонально організованого педагогічного супроводу, спрямовується на зміцнення і збереження здоров'я дитини на усіх етапах її зростання й розвитку [7, с. 39].

А. Кошель вказує на те, що метою використання здоров'язбережувальних технологій у закладі дошкільної освіти є збереження або забезпечення високого рівня здоров'я його вихованців і виховання у них відповідної культури здоров'язбереження. Це, на думку А. Кошель, надасть дошкільнику можливість самостійно вирішувати завдання у галузі здорового способу життя [10, с. 42]. К. Левшунова розглядає здоров'язбережувальні технології як засіб зміцнення різних видів здоров'я дітей дошкільного віку (фізичного, психічного, емоційного духовного, соціального) за використання потенціалу рухової діяльності [12, с. 200].

Здоров'язбережувальні технології на сьогодні виокремилися в окрему позицію класифікації освітніх технологій. За науковцями О. Богінч. Л. Гаращенко, Т. Дукою, А. Кошель можна виокремити наступні види здоров'язбережувальних технологій:

- фізкультурно-оздоровлювальні, які спрямовані на підтримку фізичного здоров'я дитини;
- технології забезпечення емоційного здоров'я та соціально-психологічного благополуччя дітей, що стало надзвичайно актуальним для сьогоденних умов перебування дитини у ЗДО;
- медико-профілактичні технології, за проведення яких у закладі дошкільної освіти відповідає його медичний персонал;
- технології здоров'язбереження й здоров'язбагачення, які спрямовані на формування культури здоров'я педагогів закладу дошкільної освіти [4, с. 427; с. 40].

Важливо повномірно й ефективно інтегрувати здоров'язбережувальні технології в освітній процес ЗДО. На думку Л. Гаращенко, ефективність упровадження сучасних технологій збереження та зміцнення здоров'я значною мірою залежить від інтеграції освітньої і лікувально-оздоровлювальної діяльності закладу дошкільної освіти, тісної співпраці педагогів ЗДО і медичних працівників [5, с. 89].

Дослідниця Н. Маліновська звертає увагу на співупорядкування понять «здоров'язбережувальні технології» та «фізкультурно-оздоровчі технології», зазначаючи, що останні є одним із видів технологій здоров'язбереження. Поняття «*фізкультурно-оздоровчі технології*», на думку Н. Маліновської, слід розглядати як цілеспрямовану струнку й послідовну систему роботи у галузі оздоровлення, підтримки різних видів здоров'я, загартування, дотримання необхідного обсягу рухової активності тощо [13, с. 15].

Складниками фізкультурно-оздоровчих технологій (за А. Кошель, Н. Маліновською) є: формування рухових умінь та навичок, розвиток фізичних якостей особистості дитини, оптимізація її рухової активності; становлення фізичної культури дитини; розвиток її дихальної системи; профілактика порушення постави та виникнення плоскостопості; виховання потреби у щоденній руховій активності та турботи про власне здоров'я [10, с. 43; 13, с. 15].

Це визначається як у безпосередньому використанні здоров'язбережувальних технологій, що, на думку В. Веселової реалізується комплексно шляхом організації безпечного розвивального середовища, екологічно сприятливого життєвого простору, раціонального харчування, повноцінного медичного обслуговування [2, с. 308]. Важливим видається й раціональна оптимізація рухового режиму, дотримання системного підходу щодо мотивації дошкільників на здоровий спосіб життя, формування в дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я тощо.

Питання реалізації педагогічного супроводу щодо проведення окремих елементів фізкультурно-оздоровчої роботи у працях науковців аналізується, у тому числі: у контексті забезпечення їхньої фахової підготовки (Е. Вільчковський, Л. Гаращенко, О. Курок, Н. Маліновська); формування у майбутніх вихователів фізкультурно-оздоровчої компетентності (Л. Загородня, Г. Барсуковська, С. Матвієнко, С. Тітаренко, П. Щербак та ін.).

Педагогіка оздоровлення вказує на те, що *фізичне виховання* є педагогічною системою, яка орієнтована на повноцінний розвиток дітей, охорону їхнього фізичного та психічного здоров'я, набуття рухових умінь і навичок, формування стійкого інтересу до занять рухом, розвиток фізичних якостей (сила, швидкість, гнучкість, спритність тощо) та формування культури здоров'я.

Вчена Л. Загородня визначає наступні умови ефективного супроводу використання оздоровчих технологій у галузі фізичного виховання дошкільників: знання педагогів мають бути комплексними, науковими, характеризуватися особистісною забарвленістю, відкритістю до новацій. Уміння, які є важливими стосовно фізкультурно-оздоровчої компетентності педагогів ЗДО, за Л. Загородньою: гностичні, творчі, фахово-медичні, проєктивні, організаційні, уміння самовдосконалення та уміння психотехніки [8, с. 113].

Зупинимось більш детально на розкритті сутності поняття «педагогічний супровід». За новим тлумачним словником української мови під *супроводом* розуміється «те, що супроводить яку-небудь дію, явище, товариство, оточення; група людей, яка супроводжує когось» [15]. За визначенням даного поняття, наданим С. Гончаренком, слід розрізняти його як: «дію зі значенням супроводжувати, супроводити; те, що супроводить якусь дію, явище; поєднання дії з іншою, побічною дією; додавання чогось до чогось, доповнення до чогось» [6].

Узагальнюючи погляди науковців на досліджувану проблему, можна виділити деякі з умов щодо організації ефективного педагогічного супроводу використання технологій здоров'язбереження у фізичному вихованні дошкільників:

1) облаштування відповідної території або приміщення для проведення фізкультурно-оздоровчих заходів та інших форм роботи зі дітьми. Щодо цього нам імпонує думка, висловлена А. Кошель стосовно обладнання спортивної зали та спортивного майданчика стандартним і нестандартним обладнанням, що надасть можливості повноцінного й гармонійного розвитку для кожної дитини. Також важливо створити у кожній групі, починаючи з груп раннього віку, куточки рухової активності, які мають бути оснащені усім необхідним обладнанням [10].

2) забезпечення комплексного підходу щодо взаємодії вихователя й дитини – на етапі підготовки до такої роботи, організації сприятливої атмосфери як на заняттях з фізичної культури, так і під час інших форм фізкультурно-оздоровчої роботи. Ми погоджуємося з науковою позицією Т. Дуки, що усі елементи фізкультурно-оздоровчої роботи, які проводиться з дошкільниками, мають супроводжуватися створенням позитивної мотивації до здорового способу життя, інтересу до оздоровлювальної діяльності [7, с. 39];

3) налагодження ефективної взаємодії з родинами вихованців, що стосується пропаганди здорового способу життя, роз'яснення важливості проведення елементів здоров'язбережувальної роботи за умов перебування дитини удома, у тому числі – під час канікул і дистанційного формату освітнього процесу;

4) педагоги дошкільної освіти в сучасних умовах реформування освіти мають постійно удосконалювати свої професійні можливості щодо використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Можемо зазначити, що сучасні інформаційні ресурси, онлайн освітні платформи мають великий потенціал щодо забезпечення саморозвитку та самоосвіти педагогів у такому важливому напрямі роботи, як здоров'язбереження.

Нам видається слушною думка Л. Гаращенко стосовно необхідності перегляду й осучаснення науково-методичного, медичного та гігієнічного забезпечення освітнього процесу у ЗДО. Важливим визначається й подальша розробка організаційно-педагогічних умов, які визначатимуть основи супроводу використання здоров'язбережувальних технологій у практиці ЗДО та відповідного діагностування, що урахуватиме вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку [5, с. 89].

Слід звернути увагу на ті наукові роботи, в яких авторами надаються конкретизовані методичні рекомендації щодо створення відповідного фізкультурно-оздоровчого середовища для забезпечення ефективного педагогічного супроводу використання технологій здоров'язбереження у роботі з дітьми.

Висновки. Проблема здоров'язбереження є однією з тих, яка не втрачає своєї актуальності для педагогічної науки, практики закладів освіти. Для дошкільної освіти проблема збереження та зміцнення здоров'я дітей в останні роки набула особливої гостроти. У процесі фізичного виховання дітей та в інших напрямках освітньої роботи у ЗДО використовуються інноваційні здоров'язбережувальні технології. З урахуванням сучасних підходів до їх застосування було запропоновано низку умов щодо організації ефективного педагогічного супроводу використання технологій здоров'язбереження у фізичному вихованні дошкільників.

Перспективи подальших наукових пошуків пов'язані із вивченням у практиці закладів дошкільної освіти особливостей упровадження здоров'язбережувальних технологій.

Література

1. Булгару К. Г. Технології збереження здоров'я дошкільників під час воєнного стану в Україні як важливий психолого-педагогічний інструмент. *Концептуальні шляхи розвитку освіти та педагогічної науки: матеріали II наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 22-23 лист. 2024 р.)*. URL: <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/-catalog/download/121/1727/3591-1> (дата звернення: 29.08.2025).
2. Веселова В. Здоров'язбережувальні технології як інструмент збереження та зміцнення здоров'я дошкільників в умовах воєнного стану. *Заклад освіти – територія здоров'я, безпеки, підтримки : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. конф. (21 лист. 2024 р.) / за заг. ред. В. М. Успенської*. Суми : ФОП Цьома С.П., 2024. С. 306–308.
3. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Суми: Університетська книга. 2004. 428 с.
4. Гаращенко Л. В. Здоров'язбережувальні технології фізичного виховання дітей дошкільного віку: реалії та перспективи. *Вісник Інституту розвитку дитини. Вип. 9. Серія: Філософія, педагогіка, психологія*. 2010.
5. Гаращенко Л. В. Підготовка майбутніх вихователів до впровадження сучасних оздоровлювальних технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти. *Народна освіта*. 2009. Вип. 2 (38). С. 86–91.
6. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
7. Дука Т. М. Специфіка використання здоров'язбережувальних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку. *Вісник Черкаського університету. Серія: педагогічні науки*. 2016. № 15. С. 37–43.
8. Загородня Л. П., Барсуковська Г. П. Інноваційні педагогічні технології як засіб формування фізкультурно-оздоровчої компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2014. Вип. 3. С. 110–118.
9. Здоров'язбережувальні технології у закладі дошкільної освіти / авт.-упоряд. І. І. Нікітіна. Харків: Вид. група «Основа», 2022. 174 с.
10. Кошель А. П. Використання здоров'язбережувальних технологій у дошкільному закладі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: «Педагогічні науки»*. 2016. Вип. 135. С. 41–45.
11. Кушнір А. Поняття «здоров'язберігаючі технології» в науковому просторі. *Вісник студентського наукового товариства НДУ ім. М. Гоголя*. 2018. Вип. 20. С. 195–198.
12. Левшунова К. В. Здоров'язберігаючі технології як чинник психічного благополуччя дошкільника. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2(2). С. 197–205.
13. Маліновська Н. Підготовка майбутніх вихователів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у закладі дошкільної освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Вип. 1(142). Одеса, 2023. С. 13–21.
14. Матвієнко С., Щербак П. Готовність майбутніх вихователів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у роботі з дошкільниками. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. 2025. № 2. С. 254–264.
15. Новий тлумачний словник української мови. Т. 4. Київ: АКОНІТ, 1999. 684 с.
16. Пахальчук Н. Використання здоров'язбережувальних технологій у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. *Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій*. 2014. С. 422–424.

References

1. Bulharu, K. H. Tekhnolohii zberezhenia zdorovia doshkilnykiv pid chas voiennoho stanu v Ukraini yak vazhlyvyi psykhologo-pedahohichniy instrument. [Technologies for preserving the health of preschoolers during martial law in Ukraine as an important psychological and pedagogical tool]. URL: <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/download/121/1727/3591-1> [in Ukrainian].

2. Veselova, V. (2024). Zdorov'iazberezhuvalni tekhnologii yak instrument zberezhennia ta zmitsnennia zdorovia doshkilnykiv v umovakh voiennoho stanu. [Health-preserving technologies as a tool for preserving and strengthening the health of preschoolers under martial law]. *Zaklad osvity – terytorii zdorovia, bezpeky, pidtrymky – An educational institution is a territory of health, safety, and support*, 306–308 [in Ukrainian].
3. Vilchkovskiy, E. S. & Kurok, O. I. (2004). Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya ditey doshkilnoho viku [Theory and methods of physical education of preschool children: a textbook]. Sumy: Universytetska knyha [in Ukrainian].
4. Harashchenko, L. V. (2010). Zdorov'iazberezhuvalni tekhnologii fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku: realii ta perspektyvy. [Health-preserving technologies in physical education of preschool children: realities and prospects]. *Visnyk Instytutu rozvytku dytyny. Issue 9. Seria: Filosofiia, pedahohika, psykholohiia – Bulletin of the Institute of Child Development. Issue 9. Series: Philosophy, Pedagogy, Psychology* [in Ukrainian].
5. Harashchenko, L. V. (2009). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do vprovadzhennia suchasnykh ozdorovliuvalnykh tekhnologii v osvitnomu protsesi zakladiv doshkilnoi osvity [Preparation of future educators for the implementation of modern health-improving technologies in the educational process of preschool education institutions]. *Narodna osvita – Public education*, 2 (38), 86–91 [in Ukrainian].
6. Honcharenko, S. U. (1997). Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
7. Duka, T. M. (2016). Spetsyfika vykorystannia zdorov'iazberezhuvalnykh tekhnologii u roboti z ditmy doshkilnoho viku [Specifics of using health-preserving technologies in working with preschool children]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seria: pedahohichni nauky – Bulletin of Cherkasy University. Series: Pedagogical Sciences*, 15, 37–43 [in Ukrainian].
8. Zahorodnia, L. P. & Barsukovska, H. P. (2014). Innovatsiini pedahohichni tekhnologii yak zasib formuvannia fizkulturno-ozdorovchoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv [Innovative pedagogical technologies as a means of forming the physical and recreational competence of future educators of preschool educational institutions]. *Zbiryk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu – Collection of scientific works of Uman State Pedagogical University*, 3, 110–118 [in Ukrainian].
9. Zdorov'iazberezhuvalni tekhnologii u zakladi doshkilnoi osvity (2022). [Health-preserving technologies in a preschool education institution] / avt.-uporiad. I. I. Nikitina. Kharkiv: Vyd. hrupa «Osnova» [in Ukrainian].
10. Koshel, A. P. (2016). Vykorystannia zdorov'iazberezhuvalnykh tekhnologii u doshkilnomu zakladi [Use of health-preserving technologies in a preschool institution]. *Visnyk Chernivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seria : Pedahohichni nauky – Bulletin of the Cherniv National Pedagogical University. Series: "Pedagogical Sciences"*, 135, 41–45 [in Ukrainian].
11. Kushnir, A. (2018). Poniattia «zdorov'iazberihaiuchi tekhnologii» v naukovomu prostori [The concept of "health-preserving technologies" in the scientific space]. *Visnyk studentskoho naukovohto tovarystva – Bulletin of the Student Scientific Society*, 20, 195–198 [in Ukrainian].
12. Levshunova, K. V. (2012). Zdoroviazberihaiuchi tekhnologii yak chynnyk psykhnichnoho blahopoluchchia doshkilnyka [Health-saving technologies as a factor in the mental well-being of a preschooler]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs*, 2(2), 197–204 [in Ukrainian].
13. Malinovska, N. (2023). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do vykorystannia fizkulturno-ozdorovchykh tekhnologii u zakladi doshkilnoi osvity [Preparation of future educators for the use of Physical Culture and recreation technologies in the Preschool Education Institutions]. *Naukovyi visnyk Pivdenoukrajinskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho – Scientific Bulletin of the K. D. Ushynsky South Ukrainian National Pedagogical University*, 1 (142), 13–21 [in Ukrainian].
14. Matvienko, S., Shcherbak, P. (2025). Hotovnist maibutnikh vykhovateliv do vykorystannia fizkulturno-ozdorovchykh tekhnologii u roboti z doshkilnykamy [Readiness of future teachers to use physical and healthpromoting technologies in working with preschool children]. *Naukovi zapysky. Seria «Psykhologo-pedahohichni nauky». (Nizhynskyi derzhavnyi*

universytet im. Mykoly Hoholia) – *Scientific Notes of the Mykola Gogol Nizhyn State University. Series "Psychological and Pedagogical Sciences"*, 2, 135–138 [in Ukrainian].

15. Novyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy (1999). [New explanatory dictionary of the Ukrainian language]. T. 4. Kyiv: AKONIT [in Ukrainian].

16. Pakhalchuk, N. (2014). Vykorystannia zdorov'iazberezhuvalnykh tekhnolohii u fizychnomu vykhovanni ditei doshkilnoho viku [Use of health-preserving technologies in physical education of preschool children age]. *Aktualni problemy doshkilnoi ta pochatkovoї osvity v konteksti yevropeiskykh osvithnikh stratehii – Current problems of preschool and primary education in the context of European educational strategies*, 422–424 [in Ukrainian].

Matvienko S.

candidate of Pedagogic Sciences (PhD),
Docent of the Department of Preschool Education
Nizhyn Mykola Gogol State University
matvienko.si@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-7591-1683

Shcherbak P.

candidate of Pedagogic Sciences, associate professor
of the Department of Geography, Tourism and Sports
Nizhyn Mykola Gogol State University
shcherbak.pi@ndu.edu.ua
orci.org/0009-0001-7604-5876

PEDAGOGICAL SUPPORT FOR THE USE OF HEALTH PROTECTING TECHNOLOGIES IN PHYSICAL EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN

The relevance of the problem of introducing health-preserving technologies in such a direction of work of a preschool educational institution as physical education of children is substantiated. Despite the sufficient development of this scientific issue, it requires new research in accordance with today's realities, which concern certain threats to the health of children and the younger generation.

It is indicated that the State Standard of Preschool Education particularly emphasizes the importance of forming health-preserving competence in children and emphasizes the role of motor activity, physical exercises and the use of health-preserving technologies in this regard. The essence and classification of health-preserving technologies are indicated. The essence of the key concepts of "technology", "pedagogical technology", "health preservation", "physical education of preschool children", "health preservation technologies", "physical culture and health technologies", "support", "pedagogical support" is revealed and their logical correlation is established.

Based on the analysis of a wide range of scientific works, types of health preservation technologies are distinguished (physical culture and health preservation, technologies for ensuring emotional health and socio-psychological well-being of children, medical and preventive technologies, health preservation and health enrichment technologies). It is indicated that the effectiveness of the work of preschool teachers in the field of health preservation is determined by a harmonious combination of the above technologies, as well as the involvement of parents of pupils in this process. The role of physical education in the use of health-preserving and physical culture and health-improving technologies as a process with a large valeological resource is considered. A number of pedagogical conditions for organizing support for the use of health-preserving technologies in the physical education of preschool children in a preschool educational institution are proposed.

Key words: *technology, pedagogical technology, health-preserving technologies, physical culture and health-improving technologies, health-preserving, support, pedagogical support, physical education of preschool children.*